

Pravila ponašanja u divljini

Da bismo imali prava da uživamo u prirodi, moramo da brinemo o njoj i da je štitimo. Ne samo prirodu, već i sebe, kao i ljude i živi svet oko sebe. Pre polaska na teren treba se pripremiti i naučiti neke osnovne principe ponašanja u vožnji i na kampovanju. Drugi deo Tread Lightly vodiča govori upravo o tim aspektima

NOĆNA VOŽNJA: Noću vozite samo ako morate, planirajte trasu tako da na cilj stignete po danu!

Bezbednost na drumovima i stazama

U terenskoj vožnji bezbednost treba da bude vaš osnovni prioritet. Treba da poznajete sopstvene granice, kao i granice svog vozila, ograničenja koja vam nameće zemljana ili kamena podloga preko koje ćete se kretati, a u svemu tome je veoma važno pridržavati se principa zdravog razuma i ne ignorisati upozorenja sopstvene vozačke intuicije.

▶ Putujte u grupi od dva ili više vozila, kako bi vam u slučaju zaglavlivanja, udesa ili bolesti neko mogao odmah da priskoči u pomoć.

▶ Korišćenje mobilnih telefona i radio stanica može da bude vrlo korisno za koordinaciju između vozila. Od ključne je važnosti da imate vezu sa saputnicima, kojom možete trenutno da ih upozorite na opasnosti ili da ih dozovete u pomoć.

▶ Vežite se! Vezivanje sigurnosnih pojaseva ne samo da je za-

konom propisano, već vas može spasti od povreda i nezgodnih udara dok vozilo poskakuje savladavajući težak teren. Nezgode mogu da se dogode čak i najboljim 4x4 vozačima.

POJAS: Vezujte pojas i kada ste na terenu!

▶ Ne koristite alkohol kada vozite! Terenska vožnja traži izuzetnu veštinu i besprekorne trenutne reakcije, tako da je lucidnost rasuđivanja koju imate kada ste trezni od kritične važnosti, čak u većoj meri nego na drumu. Droga i alkohol mogu da ugroze i vas i vaše saputnike. Ako morate da uzimate lekove koji utiču na mo-

torne sposobnosti, prepustite volan nekom drugom.

▶ Izbegavajte vožnju po mraku. Planirajte put tako da možete završiti putanju da savladate pre kraja dana.

▶ Držite nešto veće odstojanje. Vožnja „na braniku“ je naročito opasna u terenskim uslovima i predstavlja siguran put do udesa.

▶ Put ili staza u divljini nije trkalište. Uživanje u ulogu trkača koje vidate na TV-u može da bude uzbudljivo, ali imajte u vidu da se „ofroud“ reli manifestacije uglavnom održavaju na stazama zatvorenim za regularan saobraćaj i uz striktnu bezbednosne mere i nadzor. Pored rizika da divljom vožnjom naneseš štetu prirodnom okruženju i samim putevima, dovodite u opasnost sebe i ostale korisnike puta kojim vozite.

▶ Koristite zdrav razum! Spoznajte svoje granice. Ako imalo sumnjate u svoju sposobnost savladavanja određenog puta, pogledajte mapu i pronađite manje zahtevnu alternativu, ili zamolite nekog iskusnijeg da preuzme volan.

Ambasadori dobre volje 4x4 zajednice

Budite uvidavni prema ljudima koje srećete na putu ili na lokaciji za kampovanje. Budite ljubazni i prijatni. Neka vam ne bude teško da kažete „dobar dan“ – to je prvi korak u ostavljanju dobrog utiska. Budite ambasador dobre volje 4x4 zajednice.

▶ Vozite samo tamo gde je dozvoljeno, držeći se staze ili puta. Nemojte da pravite sopstvene prečice.

▶ Ako na putu kojim se krećete treba da prođete kroz zatvorenu kapiju, zatvorite je ponovo za sobom, sem ukoliko je naznačeno drugačije. Poštujte privatno vlasništvo. Mnogi vlasnici zemlje će vam dozvoliti da pređete preko njihove zemlje ukoliko ih upitate za dozvolu.

▶ Nemojte praviti prekomernu buku, niti dizati veću prašinu nego što je neophodno. Drugi će to ceniti.

MIMOILAŽENJE: Budite uvidavni prema drugim učesnicima u saobraćaju, ustupite prolaz!

▶ Ustupajte prvenstvo biciklistima, konjanicima i pešacima. Ukoliko naidete na stado, zaustavite se i pitajte pastira kako da postupite. Nemojte da pravite nagle pokrete i zvukove koji bi mogli da uplaše životinje. Pomerite se do same ivice puta i zaustavite. Po mogućnosti isključite motor. Budite ljubazni i predusretljivi.

▶ Sve što ponesete sa sobom, vratite. Nemojte ostavljati smeće u prirodi. Zapravo, ako naidete na smeće, ili oštećenje na putu koje možete da popravite, nemojte da vas mrzi da smeće pokupite i odnesete, odnosno put ostavite u boljem stanju nego što ste ga zatekli. Uvek nosite sa sobom dovoljno kesa za smeće.

▶ Propustite vozače koji su na usponu, kao i one koji vas pretiču.

▶ Nemojte se ponašati bahato. Poštujte druge bez obzira na njihov izbor sredstva i načina kretanja kroz prirodu, kako bi svi mogli u njoj podjednako da uživaju.

NE IDI SAM: Bolje je da u istraživanju nepoznatih terena ne krećete sami

DOMAĆE ŽIVOTINJE: U susretu sa stadima budite obazriivi, vodite računa da ne preplašite životinje!

Terenska vožnja bez ekoloških posledica

■ Usled porasta broja 4x4 entuzijasta poslednjih godina, nepravilno korišćenje 4x4 vozila (makar i nehotično) može vrlo brzo da dovede do nepovoljnih ekoloških posledica. Koristeći zdrav razum i pred-

uzimajući neke mere predostro-
žnosti, 4x4 vozači mogu da učine puno kako bi njihovi omiljeni tereni i u budućnosti ostali dostupni i u dobrom stanju.

► Uvek se držite puteva i staza kao i drugih površina slobodnih za korišćenje.

► Izbegavajte plašenje stoke (ko-
nja, krava, ovaca, itd.) na putu kojim prolazite. Usporite i govorite tiho. Sa domaćim životinjama treba postupati obazrivo.

► Osetljive ekosisteme (tresave, pašnjake, potoke, njive) treba izbegavati. Nasumična vožnja preko livada može da uništi gnezda i staništa

ptica i životinja. Držite se već utabanih kolotraga.

► Vozite po sredini staze, kako je ne biste bespotrebno širili.

► Izbegavajte bočno proklizavanje, koje može da prouzrokuje odrone i eroziju.

► Potoke prelazite samo na gazovima puteva, što kraćom putanjom. Nemojte voziti uz i niz potoke, jer time uznemiravate ribe i ostale vodene stanovnike, oštećujući njihova staništa, a postoji i povećani rizik od oštećivanja podvozja vašeg automobila.

► Rezervati su područja kojima se gazduje s namerom da se očuvaju

ugrožene biljne i životinjske zajednice i iskonski mir koji u njima vlada. To su područja isključivo za pešake i konjanike. Žao nam je, ali u rezervate ne mogu 4x4 vozila i bicikli.

POTOK: Nemojte da vozite koritom, a potoke prelazite na mestima koja su za to predviđena!

Kampovanje uz minimum uticaja na životnu sredinu

VATRA: Ognjište napravite i ogradite kamenjem. Vatru treba ložiti van šume, na mestima gde nema rizika od požara!

■ Kada putujete na duže od jednog dana, to zahteva detaljniju pripremu. Treba nabaviti namirnice i pripremiti kamp opremu. Evo nekih saveta kako bi vaše kampovanje u prirodi bilo što prirodnije i ekološki odgovorno.

► Planirajte obroke pre puta. Prepakujte hranu u plastične posude ili vreće. To će smanjiti količinu smeća koje ćete morati da vratite sa sobom.

► Odaberite laganu opremu, kao što su kamperski gorionici (plinski primusi) i sklopivi kanisteri za vodu. Ovakva oprema je laka za pakovanje, ne zauzima mnogo mesta i manje šteti životnoj sredini.

► Birajte šatore i kamp opremu u zemljanim bojama, koje će se bolje uklopiti u ambijent.

► Koristite poznata, već ranije korišćena mesta za kampovanje kad god je to moguće. Birajte otpornu i ne previše osetljivu podlogu kao što su pesak, zemlja i suva trava. Postavite šatore i mesta za pripremu hrane tamo gde je već došlo do oštećenja trave, kako ne biste širili područje. Zapamtite: dobra mesta za kampovanje se pronalaze, umesto da se prave.

► Kada kampujete u divljini, birajte mesta koja su šezdesetak metara udaljena od puta i vegetacijom ili stenama zaklonjena. Trudite se da isto toliko budete udaljeni od vodotokova, kako bi se izbeglo njihovo zagađenje. Izbegavajte kampovanje u blizini istorijskih, arheoloških i paleantoloških nalazišta, kao i u osetljivim ekosistemima i područjima. Poštujte tuđu želju za mirom i privatnošću, kampujte na pristojnoj udaljenosti od drugih.

► Izbegavajte loženje vatre. Ako vam je vatra neophodna, koristite isklju-

čivo otpale grane koje pronalazite u šumi (nemojte seći žive grane i stabla). Po mogućnosti, koristite plehanu podlogu za loženje vatre da bi se izbegla sterilizacija zemljišta. Pre napuštanja kampa uverite se da je vatra izgorela u potpunosti, odnosno obavezno je ugasite, a zatim raspipite pepeo po što širem području, kako bi bili uklonjeni tragovi.

► Ukoliko u kampu nema toaleta, nuždu zakopajte u rupu dubine 15-20 cm koju ćete prekriti zemljom i suvim lišćem. Potrudite se da to bude bar 60 m udaljeno od samog kampa, vodotokova i staza.

► Minimizujte korišćenje sapuna kako bi se izbeglo zagađenje vodo-

ŠATORI: Koristite kvalitetne šatore prirodnih boja u kojima ćete i po kiši ostati suvi!

tokova. Za pranje sudova koristite zagrejanu vodu i otpadnu vodu posle nemojte izliti u vodotokove. Ako za ličnu higijenu koristite sapun, činite to racionalno. Za pranje koriste vodu iz kanistera i sunder, najmanje 60 m od vodotokova.

► Kada napuštate kamp, pregledajte još jednom okruženje. Skupite svo smeće i ponesite ga sa sobom. Što više tragova svog prisustva uspete da uklonite, to će sredina delovati prirodnije i prirodnije. Pomožite onima koji dođu posle vas da uživaju barem koliko i vi.

► Poštujte prirodu i ostavite ono što vam je ona pružila u istom stanju. Nemojte uništavati biljke, kao ni tragove istorijskog nasleđa na koje nailazite.